

РЕШЕНИЕ

№ 1038

гр. София, 16.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 38 състав,
в публично заседание на 08.01.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Татяна Жилова

при участието на секретаря Елена Георгиева, като разгледа дело номер **4902** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е по реда на чл. 145 - 178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 8, ал. 4 от Наредбата за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждането и обучението на децата, които не са приети в държавни или общински детски градини или училища поради липса на свободни места (Наредбата).

Образувано е по жалба на К. Б. П. от [населено място] срещу отказ за компенсиране на разходите за отглеждане и обучение на Д. А. Г. за периода 01.03.2023 г. – 30.04.2023 г., обективиран в писмо, изх. № РЛЦ23-ЕВ00-192-1/ от 26.04.2023 г. на кмета на район „Л.“, Столична община.

Жалбоподателят К. Б. П. оспорва административния акт като незаконосъобразен. Твърди, че синът ѝ Д. ежегодно – и неуспешно – кандидатства за прием в детско заведение, считано от 2020 г. В частност детето кандидатства за прием в детска градина и за учебната 2022/2023 г., като отново не е прието поради липсата на свободни места. Поради тази причина Д. е постъпил за отглеждане в частна детска градина срещу заплащане, като представя доказателства за това. Твърди, че след първо класиране за прием в началото на учебната година, родителят получава информация по електронната поща за статуса на детето му – класирано/некласирано. Следователно, при получаване на информация, че детето не е класирано, на практика се изпълнява условието по чл. 3, ал. 1, т. 1 от Наредбата, то да не е прието поради

липса на свободни места за съответната година. Изяснява, че въз основа на заявление и подадените искания за компенсации, от район „Л.“ СО са й изплатили компенсации за периода 15.09.2022 г. – 31.10.2022 г. и 01.11.2022 г. – 31.12.2022 г. Това на практика означава, че към датата на подаване на заявлението (чл. 8, ал. 3 от Наредбата) административният орган е констатирал изпълнението на всички, определени в чл. 3, ал. 1 от Наредбата, условия, в т.ч. по т. 1, въз основа на които има право да получава компенсации за цялата учебна 2022/2023 г. Допълва, че в периода 01.03.2023 г. – 30.04.2023 г. в Информационната система за обслужване на детските заведения (ИСОДЗ) не са провеждани класирания за свободни места в детските градини в район „Л.“. Противното не се твърди и в оспорения отказ – в него не се цитира дори една единствена дата между 01.03.2023 г. – 30.04.2023 г., на която административният орган да твърди, че е проведено класиране. Относно това, поради каква причина детето не е участвало във всички класирания, които са споменати в оспорвания отказ, твърди, че на практика единственото класиране, което е проведено, касае детска градина, в която детето никога не е кандидатствало, тъй като е твърде отдалечено от дома, в който живее. На останалите споменати дати, реално не е проведено класиране за набора на детето 2019 г. по общия критерий. Представя доказателства – пълни справки от ИСОДЗ за класиранията на децата от набор 2019 г. в детски градини на 27.01.2023 г. и на 10.02.2023 г. Предвид това е направено искане след отмяната на отказа да бъде постановено изплащане на разходите за отглеждане и обучение на Д. А. Г. за периода 01.03.2023 г. – 30.04.2023 г. Претендира разноски.

Ответникът – кметът на район „Л.“ на Столичната община, чрез пълномощника юрисконсулт Г., оспорва жалбата, като твърди, че не са налице предпоставките за компенсиране на разходите. Посочва, че след извършена служебна проверка в Информационната система за обслужване на детските градини било установено, че детето Д. Г. не е участвало в класиранията за прием за учебната 2022/2023 г. в целодневна или полудневна организация на предучилищното образование в държавна или общинска детска градина през месеците януари и февруари 2023 г., поради което с оспореното в настоящото производство писмо, кметът на район „Л.“ е посочил конкретните класирания, в които не е участвало детето и е отказал компенсирането на направените от родителя разходи за периода 01.03.2023 г. – 30.04.2023 г. Твърди, че жалбоподателят не излага твърдения и не представя доказателства, че детето е участвало във всички класирания за прием в целодневна или полудневна организация на предучилищното образование в държавна или общинска детска градина за учебната 2022/2023 г. В настоящия случай с процесното писмо е постановен отказ именно на основание чл. 3, ал. 1, т. 1 от Наредбата, като кметът на район „Л.“ е изложил подробни мотиви. Претендира заплащане на юрисконсултско възнаграждение.

Прокурор от С. градска прокуратура, редовно призована, не взема участие в производството по делото и не изразява становище по законосъобразността на оспорения акт.

СЪДЪТ прима за установено следното:

Жалбата е процесуално допустима. По същество писмото представлява изричен отказ на административен орган да издаде позитивен по съдържание за оспорвания акт, което го определя като индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 АПК. Разгледана по същество, жалбата е основателна, но по различни от наведените в

нея основания.

Установени факти:

Жалбоподателят К. Б. П. е майка и законен представител на малолетното дете Д. А. Г., родено през 2019 г.

Административното производство е образувано въз основа на искане № РЛЦ22-ГР94-2086-/6/ от 21.04.2023 г., подадено от К. Б. П. до кмета на район „Л.“ СО, за изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите за заплащане на такси за отглеждане и обучение на детето й Д. А. Г., роден през 2019 г., по договор за обучение, сключен с частна детска градина „Ян Б.“, за периода 01.03.2023 г. – 30.04.2023 г.

Не е спорно обстоятелството, че детето не е класирано за настаняване в общинска или частна детска градина през този период.

Към искането за компенсиране на разходите е представен Договор за отглеждане и обучение на дете в частна детска градина „Ян Б.“, сключен на 14.05.2021 г., Анекси към договора от дата 01.03.2022 г. и 14.05.2022 г., 2 броя платежни нареждания и фактури към тях за заплатени такси за м. март и април 2023 г., всяка по 800 лева.

Искането на жалбоподателя и придружаващите го документи са разгледани от комисията, назначена със Заповед № РД-09-78/15.04.2021 г. на кмета на район „Л.“. Последвало е издаването от ответника на оспорения отказ, в който като основание за постановяването му от фактическа страна е посочено, че след извършена служебна проверка в ИСОДЗ установили, че последното класиране, в което е било включено детето е било към дата 18.11.2022 г., т.е за периода януари и февруари 2023 г., каквато е и молбата за компенсация, няма отразено кандидатстване. Допълнено е, че текущите класирания, в които е можело да се включи жалбоподателя и детето й за периода 1 януари – 28 февруари 2023 г., са следните: 13 януари 2023 г., 27 януари 2023 г., 10 февруари 2023 г. и 24 февруари 2023 г. В мотивите на заповедта е посочено, че към днешна дата /25.04.2023 г./ не сте участвали в класиране за горепосочения период, съответно не са изпълнени особените изисквания на Наредбата, съгласно чл. 3, ал. 1, т. 1 – „родителите имат право да получат средства за компенсиране на разходите им, пряко свързани с отглеждането и обучението на децата им, ако детето е кандидатствало за прием съгласно съответните изисквания, определени по реда на чл. 59, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование, в целодневна или полудневна организация на предучилищното образование в държавна или общинска детска градина или училище, в чийто прилежащ район се намира настоящият адрес на детето, и не е прието поради липса на свободни места за съответната учебна година“.

Като доказателства по делото са приети: пълните справки от ИСОДЗ за класиранията на децата от набор 2019 г. в детски градини на 27.01.2023 г. и на 10.02.2023 г.; имейл от 06.10.2023 г., с който на жалбоподателя П. се съобщава, че детето й е прието по първо желание в ДГ 175 „Слънчеви лъчи“; имейл от 06.10.2023 г., че детето е записано по първо желание в ДГ 175 „Слънчеви лъчи“. Служебно е приложена от органа по делото заповед № СОА21-РД09-414/16.03.2021 г. на кмета на СО, с т. 2 от която е възложено на кметовете на райони в СО да издават заповеди за определяне на размера на компенсацията за допустимите разходи за съответния период или за мотивиран отказ за изплащането на компенсация за недопустимите разходи, или за прекратяване на изплащане на компенсациите при наличие на съответните предпоставки в Наредбата.

Правни изводи:

В изпълнение на правомощията си по чл. 168 АПК съдът извършва контрол за законосъобразност на административния акт по всички основания по чл. 146 АПК, като не е ограничен от изложеното в жалбата.

Съобразно разпоредбата на чл. 283, ал. 1, т. 11 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), средствата за подпомагане на равния достъп и за подкрепа за личностно развитие включват компенсиране на разходите за отглеждане и обучение на деца, които не са приети поради липса на места за предучилищно образование в държавни и общински детски градини и училища. В текста на нормата на чл. 283, ал. 12 ЗПУО е посочено, че държавата предоставя средства за родителите на деца от тригодишна възраст до постъпването им в I клас за компенсиране на разходите, пряко свързани с отглеждането и обучението им, когато: 1. детето не е прието за съответната учебна година поради липса на свободни места за целодневна или полудневна организация на предучилищното образование в държавна или общинска детска градина или училище, за които е кандидатствало, и 2. не е предложено от общината по местоживее на детето друго равностойно място в общинска детска градина или училище. Съгласно чл. 283, ал. 15 ЗПУО условията и редът за предоставяне и изплащане на средствата по ал. 12 се определят с наредба на Министерския съвет.

В изпълнение на посочената разпоредба с ПМС № 76/05.03.2021 г. е приета Наредбата за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждането и обучението на децата, които не са приети в държавни или общински детски градини или училища поради липса на свободни места /Наредбата/, обн. ДВ, бр. 20/09.03.2021 г. Съгласно чл. 3, ал. 1 от Наредбата родителите имат право да получат средства за компенсиране на разходите им, пряко свързани с отглеждането и обучението на децата им, ако едновременно са изпълнени следните условия: 1. детето е кандидатствало за прием съгласно съответните изисквания, определени по реда на чл.59, ал.1 от Закона за предучилищното и училищното образование, в целодневна или полудневна организация на предучилищното образование в държавна или общинска детска градина или училище, в чийто прилежащ район се намира настоящият адрес на детето, и не е прието поради липса на свободни места за съответната учебна година; 2. детето да не е записано в целодневна, полудневна или почасова организация на предучилищното образование в нито една държавна или общинска детска градина или училище; 3. общината по настоящия адрес на детето не е предложила на родителите друго равностойно място за предучилищно образование на детето в общинска детска градина или училище за съответната учебна година поради липса на свободни места във всички детски градини и училища в прилежащия район; 4. за съответната учебна година детето е записано в самостоятелна организация на предучилищното образование в държавна или общинска детска градина или училище или в самостоятелна, целодневна, полудневна или почасова организация в частна детска градина или училище; 5. ако детето е в задължителна предучилищна възраст и е записано за задължително предучилищно образование в частна детска градина или в частно училище - частната институция да не е включена в системата на държавно финансиране; 6. родителите да не получават подпомагане от държавния бюджет или за сметка на оперативни програми за същите дейности на друго основание за периода,

за който се изплащат средства за компенсиране на разходите, пряко свързани с отглеждането и обучението, по реда на тази наредба.

Както бе посочено по-горе, като фактическо основание за издаване на оспорения отказ, е посочено, че детето не е участвало в класирания за периода януари и февруари 2023 г., поради което не са изпълнени особените изисквания на Наредбата, съгласно чл. 3, ал. 1, т. 1. Настоящият съдебен състав намира, че с оглед посоченото фактическо основание, правното основание за постановяване на отказа е разпоредбата на чл. 8, ал. 4 от Наредбата (макар да не е изрично посочена от издателя на акта). Според нея, когато не са налице условията по чл. 3, кметът на общината издава мотивиран отказ за компенсиране на разходите, който може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Съгласно чл. 10, ал. 2 от Наредбата кметът на общината или упълномощено от него длъжностно лице със заповед определя размера на компенсацията за допустимите разходи за съответния период или мотивирано отказва изплащането на компенсация за недопустимите разходи. От анализа на цитираните разпоредби на чл. 8 и чл. 10 от Наредбата се установява, че са налице два етапа по предоставяне на средствата. На първо място се преценява дали са налице условията на чл. 3 от Наредбата за получаване на компенсиране на разходите за съответната учебна година, като ако не са налице условията за това, кметът на общината издава мотивиран отказ за компенсиране на разходите. Ако пък са налице условията за компенсиране на разходите за съответната учебна година, се пристъпва към втория етап, а именно извършва се преценка дали са налице изискванията на чл. 3, ал. 1, т. 2, 4 и 6 от Наредбата, извършва се проверка на подадените документи, съгласно изискванията на чл. 4 - 8 от Наредбата и на допустимостта на разходите. Едва тогава кметът на общината или упълномощено от него длъжностно лице със заповед, определя размера на компенсацията за допустимите разходи за съответния период или мотивирано отказва изплащането на компенсация за недопустимите разходи. Така, както е разписана разпоредбата на чл. 8 от Наредбата, тълкувана съвкупно с разпоредбата на чл. 10, означава, че първият етап от проверката е в правомощията само и единствено на кмета на СО, но не и на упълномощено от него лице. Следователно преценката дали са налице условията за получаване на компенсиране на разходите за съответната учебна година и издаването на отказ за това, е в правомощията само на кмета на общината, а ако са налице условията за компенсация на разходите, преценката дали те са допустими, е в правомощията на кмета на общината или упълномощено от него лице.

От данните по делото безспорно се установява, че в процесния случай е прието от административния орган, че не са налице основанията за плащане на компенсации, поради което и издал отказ за компенсиране на разходите направени от жалбоподателя.

В процесния случай, индивидуалният административен акт е издаден от упълномощено от кмета на СО лице – кмета на СО, район „Л.“, съобразно Заповед № СОА21-РД09-414/16.03.2021 г. на кмета на СО. По аргумент от нормата на чл. 8, ал. 4 от Наредбата, отказът за компенсиране на разходите обаче е в правомощията на кмета на общината, като не е предвидена възможност за делегиране на правомощието. Видно от съдържанието Заповед № СОА21-РД09-414/16.03.2021 г. на кмета на СО, в т. 2 е разписано, че се възлага на кметовете на райони в СО да издават заповеди за определяне на размера на компенсацията за допустимите разходи за съответния период или за мотивиран отказ за изплащането на компенсация за недопустимите

разходи или за прекратяване на изплащане на компенсациите при наличие на съответните предпоставки в Наредбата.

Производството по компенсиране на разходите е двустепенно, като първият етап е по вземане на решение за наличие на условията за компенсиране на разходи. Вторият етап е етапът по определяне на размера на компенсациите за допустимите разходи за съответния период. Доколкото в настоящия случай е извършена преценка на първо място дали са налице условията за получаване на компенсиране на разходите за съответната учебна година, която преценка предхожда преценката за допустимост на разходите и определяне на техния размер, обосновано следва да се приеме, че кметът на СО, район „Л.“ не притежава компетентност да извърши преценка дали са налице условията за получаване на компенсиране на разходите за съответната учебна година, тъй като нормативната уредба не предоставя възможност за делегиране на тези функции от кмета на СО. Поради тази причина и такива не са делегирани със Заповед № СОА21-РД09-414/16.03.2021 г. на кмета на СО. Административният орган е следвало да препрати преписката на компетентния орган за произнасяне и едва ако са налице условията за получаване на компенсиране на разходите за съответната учебна година по подаденото от жалбоподателя П. заявление, е трябвало да прецени дали се иска компенсиране на допустими разходи.

От изложеното може да се направи обоснован извод, че за правомощието по чл. 8, ал. 4 от Наредбата не е предвидена законова делегация. Поради това и Заповед № СОА21-РД09-414/16.03.2021 г. на кмета на СО е за делегиране на правомощията по чл. 10, ал. 2 от Наредбата (В този смисъл виж Решение № 9378/25.10.2022 г. по адм. дело № 4064/2022 г. на ВАС, Пето отделение и Решение № 5467/25.05.2023 г. по адм. дело № 7719/2022 г. на ВАС, Пето отделение).

Като е издал оспорения отказ по чл. 8, ал. 4 от Наредбата, кметът на СО, район „Л.“ е излязъл извън своята материална компетентност и е постановил нищожен административен акт, който не е породил предвидените в закона правни последици и съдът следва да прогласи нищожността му. Нищожността е форма на незаконосъобразност на административния акт. Един административен акт се преценява, дали е нищожен или незаконосъобразен, с оглед на степента на допуснатия порок, като съответно се обявява за нищожен или се отменя като незаконосъобразен. Основанията за нищожност са тези водещи до незаконосъобразност на административния акт и посочени в чл. 146 от АПК, но тогава, когато нарушенията им са особено съществени, до такава степен, че водят до невъзможност и недопустимост, актът да остане в правната действителност. Отказът е нищожен и по смисъла на чл. 177, ал. 2 АПК. Нищожен е този акт, който е засегнат от толкова съществен порок, че актът изначално, от момента на издаването му не поражда правните последици, към които е насочен и за да не създава правна привидност, че съществува, а при констатиране на някое от основанията за нищожност, съдът следва да го отстрани от правния мир чрез обявяване на неговата нищожност. По изложените съображения настоящият съдебен състав приема, че всички изложени мотиви сочат на основания за нищожност на оспорения административен акт, поради допуснати съществени пороци при издаването му. Поради това, заповедта следва да бъде обявена за нищожна.

Разноски

На жалбоподателя се дължат разноски, предвид изхода на делото. По делото е представен договор за правна защита и съдействие, с договорено възнаграждение с основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата. Съобразно относимата норма на чл. 8, ал. 3 от Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, за процесуално представителство, защита и съдействие по административни дела без определен материален интерес, извън случаите по ал. 2, възнаграждението е 1000 лева. Поради което на жалбоподателя се дължат разноски в размер общо на 1010 лева.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, съдът

РЕШИ:

ОБЯВЯВА НИЩОЖНОСТТА на отказ за компенсиране на разходите за отглеждане и обучение на Д. А. Г. за периода 01.03.2023 г. – 30.04.2023 г., обективиран в писмо, изх. № РЛЦ23-ЕВ00-192-/1/ от 26.04.2023 г. на кмета на район „Л.“, Столична община.

ИЗПРАЩА административната преписка по искане № РЛЦ22-ГР94-2086-/6/ от 21.04.2023 г., подадено от К. Б. П. за изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите за заплащане на такси за отглеждане и обучение на детето й Д. А. Г., роден през 2019 г., по договор за обучение, сключен с частна детска градина „Ян Б.“, за периода 01.03.2023 г. – 30.04.2023 г., на кмета на Столична община за произнасяне по него в едномесечен срок от влизане в сила на настоящото решение.

ОСЪЖДА Столична община да заплати на К. Б. П. сумата в размер на 1010 (хиляда и десет) лева, представляваща разноски по производството.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд. с касационна жалба, подадена в 14 – дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ :

